

D'AMBOINSCHER RARITEITKAMER,

Behelzende eene BESCHRYVINGE van allerhande
zoo weeke als harde

SCHAALVISSCHEN,

te weeten raare

KRABBen, KREEFTEN,

en diergelyke Zeedieren,

als mede allerhande

HOORNTJES en SCHULPEN,

die men in d'Amboinsche Zee vindt:

Daar beneven zommige

MINERAALen, GESTEENTEN,

en soorten van AARDE, die in d'Amboinsche, en zom-
mige omleggende Eilanden gevonden worden.

Verdeelt in drie Boeken,

En met nodige PRINTVERBEELDINGEN, alle naar 't leven getekent, voorzien.

Beschreven door

GEORGIUS EVERHARDUS RUMPHIUS,

van Hanauw, Koopman en Raad in Amboina, mitsgaders Lid in d' *Academie Curioforum Naturæ*,
in 't Duitfche Roomfche Ryk opgerecht, onder den naam van

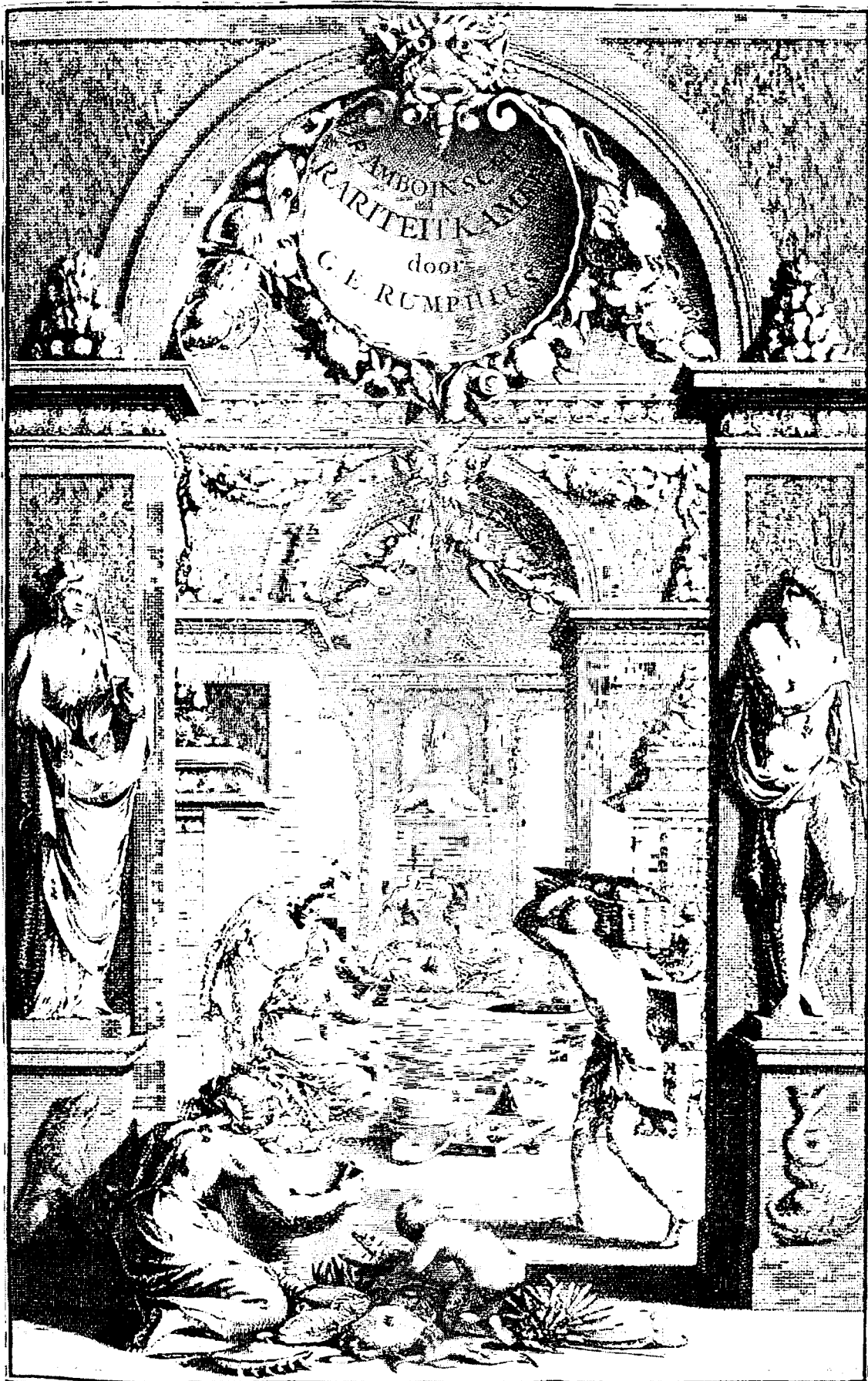
PLINIUS INDICUS.

T A M S T E R D A M,

Gedrukt by FRANÇOIS HALMA, Boekverkoper
in Konstantijn den Grooten.

1705.

Gedruckt by FRANÇOIS HALMA Boekverkoper. 1703.

XLVIII. HOOF T D E E L.

Streatites.

De Streatites.
Waar die Streatites.
S *Streatites* is een witte steen den Albast of Calappus-steen gelijk, doch zonder vaste figuur, in de gedaante van een klontje vet, gelyk *Plinius* van zyn *Streatites* ook zegt: En deze word gevonden in het vet van zommige sterke en vette Indianen in 't hoofd, in de nek en in de heupe, daar hy zonder pyn of belesel van den mensch groeit: hy is zoo hard en glad, dat men qualyk iets daar van schrabben kan, gansch niet doorschynende, zomtyds enkel, zomtyds uit twee en meer klompjes t'zaamen gezet, diergelyke ik maar een gezien hebbe. De Indiaansche Koningen hebben zekere tekenen of liever giffingen, waar uit zy vermoeden dat zulken steen in een mensch steke, wanneer zy dan om geringe oorzaaken zoodanige menschen zullen dooden om dien steen uit hun lyf te krygen, zoo weinig achten zy het leven van een mensch. Zy dragen hem om listig en verstandig te worden.

Waar die Streatites dooden.

XLIX. HOOF T D E E L.

Tigrites. Tygersteen, Mestica matsjang.

De Tygersteen, waar gevonden.
D E Tygersteen is gevonden op *Sumatra* in 't hoofd van een Tyger ontrent de hersenen, in de grootte van een ronde pruim, niet volkomen rond, maar een weinig hoekig, en hier en daar met een gaatje als of 'er zand in gesleken had en uitgevallen was, zoo hard als een keisteen, grauwachtig van kleur doch vol roffe plekken, eenige figuren verbeeldende: Men konde daar uit beschouwen de hoofden van menschen, paerden en andere dieren: dewelke mislichien deze Moordenaar in zyn leven verscheurt hadde, en welke afbeeldzels de phantazie zyn hersenen en dien steen ingedrukt hadde. Zeker Heer, van den welken ik dien steen hadde, en hem zelf gezien hadde uit het hoofd van den Tyger haaien, verklaarde dat het een zeer grote en verwoede Tyger was geweest, die mer veele slagen en wonden qualyk konde gedoodt worden: De Indianen wilden den steen straks verbergen om tot hun gewoonlyk bygeloof te gebruiken, gelyk boven in 't XLIV. Hoofddeel gezegt is, doch zyn gezag en achtbaarheid bragt te weeg, dat zy hem den zelve goren moesten: Hy is in 't jaar 1681. gezonden aan zyn Hoogheit den grooten Hertog van *Toscanen*.

Een ander Tygersteen.

Een ander Tygersteen.
 Een ander diergelyke Steen is certyts gevonden in de hersenen van een *Renoster* op *Java*, den welken zie beschreven in de werken van *Jacobus Bontius Lib. . . Cap.* in 't Maleitsch *Mestica abbadae* genaamt. Deze is by de Maleisers in groote waarde, dewyl ze van den zelve een weinigje in water gewreven inneemen tegens de veranderde koorts om dezelve door 't sweeten te verdryven. Zoo heeft men ook in 't jaar 1656. op *Jambi* in de hersenen van een Oliphant twee *Mestica* gevonden, het eene wit het ander zwart: Hy was gedoodt van een Yzervarken, 't welk hem zyne pylen in de ooren schoot als hy het zelve wilde doot trappen.

Een ander Tygersteen.

Een ander Renostersteen wierde gevonden in 't jaar 1671. op *Batavia* zoo lang als een lid van een pink, eivormig, mer het spitte eind in de hersenpan stekende, met het dikkere in de hersenen uitspuilende zeer hard en grauw van kleur: Naar 't verhalen van andere ooggetuigen waaren de beelden op den voorschreven Tygersteen veel duidelyker

